

VEJLEDENDE RITUAL VED ORGANDONATION

Forud er der normalt gået 6 timer, fra pumperne med sovemedicin og smertestillende medicin er slukket, til lægerne kan lave den første hjernedødsundersøgelse. Herefter går der endnu en time til anden hjernedødsundersøgelse laves. Hvis begge undersøgelser viser, at al blodtilførsel til hjernen er ophørt, kan hjernedøden bekræftes. Hvis familien siger ja til organdonation, kan der tages afsked med afdøde/donor. I den forbindelse informerer personalet de pårørende om muligheden for at få kontakt til en præst og eventuelt holde en andagt.

De fysiske rammer vil være en højintensiv patientstue. Personalet kan eventuelt være behjælpelig med fremskaffelse af salmebøger, et rullebord med dug, en blomst og evt. elkærter. Tidsfaktoren kan være afgørende i situationen og sætter rammerne for den forudgående samtale med de pårørende og afskedsritualets længde. Præsten kan være iført præstekjole, og der kan holdes altergang. Der vil altid være mulighed for en egentlig udsyngning efter organudtagning, hvor en stue bliver gjort klar og kan udstyres med et bord med dug, levende lys og salmebøger. Her er ingen tidsbegrænsning.

Ritualet kan afkortes efter situationen.

HILSEN

Nåde være med jer
og fred fra Gud, vor Fader,
og Herren Jesus Kristus.

INDLEDENDE TALE

Der kan indledes med en frit formuleret tale, læsning fra en salme eller med nedenstående forslag:

Jesus siger: ”Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile.” Han siger også: ”Jeg er vejen og sandheden og livet”.

Derfor vil vi nu sammen med NN komme til ham, der har lovet os et hvilested midt i alt det, der tynger.

Han har i sit liv og sin død vist os, at alle vores veje er kendt af ham, og at han selv vil være vejen for os. Derfor kommer vi ikke ud på veje, hvor han ikke er. Vi kan ikke sige eller tænke noget, der ikke kan rummes af ham.

Vi står ved en skillevej, hvor NN og vi ikke kan følge hinanden, men vi får hver især følgeskab af vor Herre, og derfor skal vi ikke vandre alene.

Han fører os ad forskellige veje til sig for at samle os i sit rige.

SALME

TEKSTLÆSNING

Salme 23

Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød,
han lader mig ligge i grønne enge,
han leder mig til det stille vand.

Han giver mig kraft på ny,
han leder mig ad rette stier
for sit navns skyld.

Selv om jeg går i mørkets dal,
frygter jeg intet ondt,

for du er hos mig,
din stok og din stav er min trøst.
Du dækker bord for mig
for øjnene af mine fjender.
Du salver mit hoved med olie,
mit bæger er fyldt til overflod.
Godhed og troskab følger mig,
så længe jeg lever,
og jeg skal bo i Herrens hus
alle mine dage.

Eller

Rom. 8,35.38-39

Hvem kan skille os fra Kristi kærlighed?

Nød eller angst?

Forfølgelse, sult eller nøgenhed?

Fare eller sværd? –

For jeg er vis på,

at hverken død eller liv

eller engle eller magter

eller noget nuværende eller noget kommende

eller kræfter

eller noget i det høje eller i det dybe

eller nogen anden skabning

kan skille os fra Guds kærlighed i Kristus Jesus, vor Herre.

Eller

Joh. Åb. 21,3b-4

Nu er Guds bolig hos menneskene,

han vil bo hos dem,

og de skal være hans folk,

og Gud vil selv være hos dem.

Han vil tørre hver tåre af deres øjne,

og døden skal ikke være mere,

ej heller sorg, ej heller skrig, ej heller pine

skal være mere,

Thi det, der var før, er forsvundet.

ANDRE TEKSTFORSLAG

Salme 61, 1-5

Salme 68, 20+21

Salme 121

Salme 139, 1-12

Præd. 3, 1-8

Joh.ev. 1

Joh.ev. 12,24

1. Kor. 13

Rom.14,7-9

BØN

Vor Gud og Far i himlen!
Vi er her omkring NN.
Det er ikke til at forstå, at han/hun er død.
Hjertet bliver holdt i gang,
og samtidig er der intet håb om, at vi får ham/hende tilbage.
Noget i os kan ikke slippe håbet,
og samtidig ved vi godt, at tingene ikke kan ændres.
Vi fornemmer, at livet er forandret for altid.

Gud, du har givet os så meget i livet sammen med NN
Nu vælger vi at give noget af det, der var hans/hendes, videre
i håbet om, at det kan blive til velsignelse for andre.

Vi kan ikke klare det uden din hjælp,
så vær hos os.
Hjælp os til at sige det svære farvel til NN inden han/hun skal køres bort.
Vil du tage vare på ham/hende og på os, som er tilbage.

Gud, du er hos os i liv og død.
Du er vores håb.
Hos dig er der fremtid og liv for os alle.
Amen

Eller

Vor Gud og Far i Himlen!
Vi er samlet omkring NN's dødsleje
og skal forstå, at han/hun nu er død.
NN's krop er endnu i live, men som menneske er han/hun død,
og vi får ham/hende ikke tilbage.
Som levende mennesker håber vi, for sådan har du skabt os.
Derfor sætter vi vort håb til dig,
som har givet os livet sammen med NN.

I håbet til dig giver vi af det, som du har givet til os.
Vi giver til et menneske, som endnu har et liv sammen med andre.
Derfor beder vi dig gøre denne vor gave til velsignelse
for dem, der modtager.

I det samme håb til dig beder vi om din hjælp og trøst,
når vi her siger farvel til NN.
Vi beder dig tage vare på ham/hende og på os som er tilbage.
Himmelske Far! Vi beder blive hos os både i livet og i døden,
for du er vort håb nu og i al evighed! Amen

Eller en frit efter lejligheden formuleret bøn.

FADER VOR

Fader vor, du som er i himlene!
Helliget vorde dit navn, komme dit rige,
ske din vilje
som i himlen således også på jorden;
giv os i dag vort daglige brød,
og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere,
og led os ikke i fristelse,
men fri os fra det onde.
Thi dit er riget og magten og æren i evighed!
Amen

VELSIGNELSE

Herren velsigne dig og bevare dig!
Herren lade sit ansigt lyse over dig og være dig nådig!
Herren løfte sit åsyn på dig og give dig fred!

SALME

Salmeforslag

DDS nr.

- 15 Op, al den ting
- 31 Til Himlene rækker
- 36 Befal du dine veje
- 41 Lille Guds barn, hvad skader dig
- 42 I underværkers land, jeg bor
- 50 Under dine vingers skygge
- 52 Du Herre Krist
- 121 Dejlig er jorden
- 192 Hil, dig frelser og forsoner
- 321 O kristelighed
- 336 Vor Gud han er så fast en borg
- 375 Alt står i Guds faderhånd
- 541 Vær du mig nær
- 557 Her vil ties, her vil bies
- 561 Jeg kender et land
- 588 Herre, gør mit liv til bøn
- 674 Sov sødt, barnlille
- 729 Nu falmer skoven
- 747 Lysets engel
- 749 I Østen stiger solen op
- 754 Se, nu stiger solen
- 770 Jeg er træt og går til ro

- 784 Altid frejdig
787 Du, som har tændt
789 Nu lukker sig mit øje

Desuden kan vælges årstidssalmer og salmer fra kirkeåret.

Forslag til salmer/salmevers egnet til læsning

DDS nr

- 22 Gådefuld er du, vor Gud v. 6 +7-8
131 Blåt vælded lyset frem v.3+5
245 Opstandne Herre v.1,2+5
248 Med thomaskravet står vi her
364 Al magt på jorden v1, 4+5
367 Vi rækker vore hænder frem
448 Fyldt af glæde over livets under v.5
550 Nu er livet gemt hos Gud
552 Nu har du taget fra os
636 Midt i alt det meningsløse
652 Vor Herre! til dig må jeg ty v.1,2+7
659 Nu åbner savnet sine vidder
717 I går var hveden moden v.1,2+5

Det vejledende forslag er udarbejdet af sygehuspræsterne Sisse-Margrethe Landert, Ton Andersen Kjør, Karin Ladegaard Jensen, Helle Rørbæk Hørby, Jens Rasmussen og Henning Nabe Nielsen. Vejledningen er med små ændringer godkendt af biskopperne på møde 6. januar 2010 og bedes udsendt til landets sygehuspræster.
Niels Henrik Arendt, Haderslev